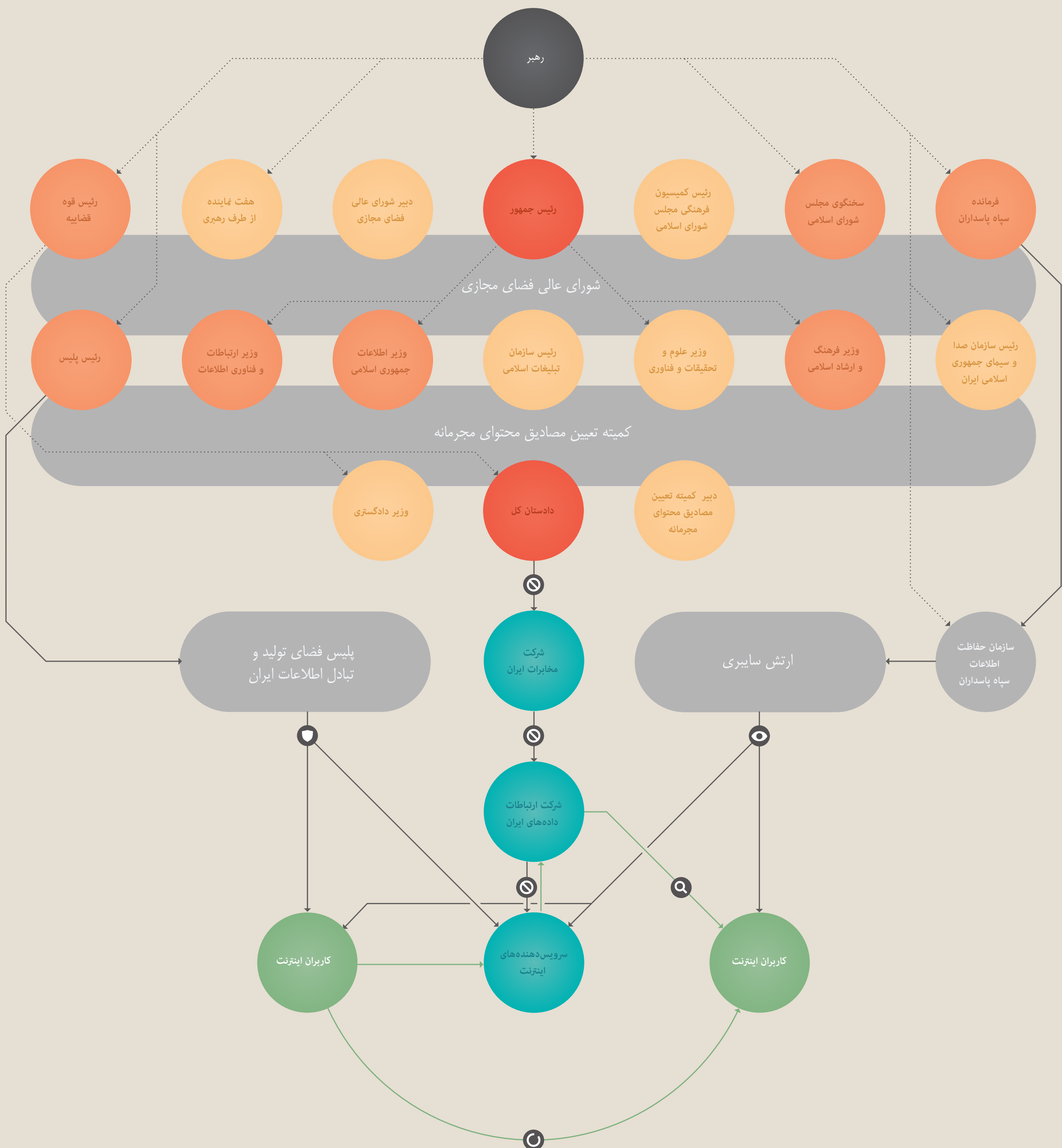

سانسور اینترنت در ایران

این نمودار، مجموعه نهادهایی را نشان میدهد که در حال حاضر دست اندرکار سانسور اینترنت در ایران هستند. تلاش این است تا از طریق ترسیم نوع رابطه میان نهادهای سیاست گذار و مجری سانسور و فیلترگذاری، نظام اداره اینترنت در ایران نشان داده شود. در اینجا چهار نهاد جدید - شورای عالی فضای مجازی، کمیته تعیین مصادیق محتوای مجرمانه، ارتش سایبری، و پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ایران مورد توجه است که در سال ۱۳۸۸ بوجود آمدند و مسئولیت اصلی کنترل جریان ارتباطات اینترنتی در داخل ایران و نیز بین شهروندان ایران و فضای مجازی جهانی را بر عهده دارند.

- گروه سانسور
- گروه فنی
- تصمیم‌گیر اصلی
- تصمیم‌گیر فرعی
- رئیس گروه سانسور
- فیلتر و بلوک می‌کند
- کنترل می‌کند و دستگیر می‌کند
- کنترل می‌کند و هک می‌کند
- تکنولوژی دور زدن سانسور
- بازرسی ژرف بسته‌ها
- جریان ترافیک وب سایت
- نظارت می‌کند
- مستقیماً انتصاب می‌کند

نرم افزار کنترل محتوا

شرکتهای ارائه دهنده خدمات اینترنت ملزم به نصب و استفاده از نرم افزارهای کنترل محتوا هستند که به طور خودکار منجر به حذف و مسدود کردن محتوا، فیلتر و مسدود کردن ارسال و دریافت دادهها یک نشانی اینترنتی (آی پی) و فعالیتهای اینترنتی کاربران را تحت نظر میگیرد. این برنامهها طوری تنظیم شدهاند که سایتها را بر اساس کلید واژه هایی که از طرف شرکتهای ارائه دهنده خدمات اینترنتی و مدیران شبکه تعریف شده، فیلتر کنند.

بازرسی ژرف بسته ها

فناوری است که "بیوقفه" ارسال و دریافت دادهها را رصد و بررسی کرده و مشخص میکند که آیا مطالب می توانند در شبکه ارسال شود یا باید به صفحه دیگری هدایت، علامت گذاری، مسدود یا به مدیر شبکه ارجاع داده شوند. شرکت چینی ZTE در سال ۱۳۸۹ یک سیستم نظارتی مبتنی بر بازرسی ژرف بستهها به شرکت مخابرات ایران فروخت که دارای توانایی کنترل ارتباطات تلفن ثابت، موبایل و اینترنتی است. اینکه سیستم های بازرسی ژرف بسته، به جز استفاده برای اختلال در کارزارهای فیلتر شکن، تا چه حدی در ایران استفاده میشوند، روشن نیست.

دور زدن فیلترینگ

علی رغم اینکه دور زدن فیلترینگ در ایران غیر قانونی محسوب میشود اما طوطی برآورد مقامهای ایرانی، ۲۰ تا ۳۰ درصد کاربران ایرانی با استفاده از ابزارهای فیلتر شکن، سانسور اعمال شده توسط دولت را دور میزنند. این ابزارها به لحاظ ظرافتهای فنی و توانایشان در پنهان نگاه داشتن هویت کاربر در زمان وبگردی با هم تفاوت دارند.

ارتش سایبری ایران

ارتش سایبری ایران شبکه ای زیرزمینی از فعالان سایبری، هکرها، و بلاگ نویسهایی حامی حکومت است که اینترنت را رصد می کنند و به سایت های مخالف دولت، پاساژهای غیر اسلامی حمله میکنند. ارتش سایبری ایران زیر نظر واحد اطلاعات سپاه پاسداران فعالیت میکند.

پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ایران (فتا)

فتا یکی از بخشهای نیروی انتظامی ایران است که در بهمن ۱۳۸۹ تأسیس شد تا با جرائم اینترنتی و شبکه های اجتماعی اشاعه دهنده فعالیتهای غیراسلامی مبارزه کند.

شرکت مخابرات ایران

شرکت مخابرات ایران، زیرساخت های مخابراتی و فناوری اطلاعات ایران شامل موبایل و ارتباطات اینترنتی، را به طور مستقیم و یا از طریق زیرمجموعه های خود مدیریت می کند. شرکت مخابرات ایران به دولت ایران و شرکت اعتماد مبین، یک کنسرسیوم خصوصی ولی مرتبطاً با سپاه پاسداران، تعلق دارد.

شرکت ارتباط داده های ایران

شرکت ارتباط داده های ایران، زیر مجموعه شرکت مخابرات ایران، مسئولیت حفاظت از زیر ساخت شبکه دادهها، و همچنین اجرای دستورات فیلتر گذاری صادره از سوی کمیته فیلترینگ را بر عهده دارد. تمامی شرکتهای ارائه دهنده خدمات اینترنت ملزم به خریداری پهنای باند از شرکت ارتباط دادههای ایران می باشند.

شرکتهای ارائه دهنده خدمات اینترنت

شرکتهای ارائه دهنده خدمات اینترنت باید بر اساس دستورات صادره از سوی کمیته فیلترینگ عمل کنند و همچنین ملزم به فیلترگذاری بر هر مطلب می باشد که خلاف اسلام و قانون اساسی بوده، توهین به رهبر جمهوری اسلامی، یا سایر شخصیتهای مذهبی باشد، به "استقلال کشور آسیب رسانده، در وحدت ملی خللی وارد کند"، "بدبینی یا ناامیدی مردم نسبت به مشروعیت و کارآمدی جمهوری اسلامی" را برانگیزد، یا برای "گروهها و احزاب غیر قانونی" تبلیغ کند.

رهبر جمهوری اسلامی

رهبر جمهوری اسلامی، به عنوان قدرتمندترین تصمیم گیرنده در ایران، دارای قدرت مستقیم و غیر مستقیم فراگیر برای سیاست گذاری و قانون گذاری در حوزه ارتباطات اینترنت است. رهبر، مدیران سمتهای کلیدی نظامی، امنیتی، و حکومتی را منصوب میکند که در عین حال عضو نهادهایی هستند که در تعیین و اعمال سانسور بر اینترنت در ایران دخالت دارند.

شورای عالی فضای مجازی

بالاترین نهاد سیاست گذاری در زمینه فعالیت های اینترنتی در ایران است. این شورا با حکم رهبر جمهوری اسلامی در اسفند ماه سال ۱۳۸۰ تشکیل داده شد تا در پاسخ به "جنگ نرم" غرب، سیاستهای حکومت درباره فضای مجازی داخلی و بینالمللی را تدوین کند.

کمیته تعیین مصادیق محتوای مجرمانه

وظیفه "کمیته فیلترینگ"، شناسایی مطالب و محتوای است که باید در فضای مجازی فیلتر و مسدود شوند. کمیته تعیین مصادیق محتوای مجرمانه فهرست تمامی سایتها و منترجات آنلاین را تهیه می کند که اخلاق عمومی را جریحه دار کرده، با اسلام در تضاد است، امنیت ملی را تهدید میکنند، مقامات یا دستگاه های دولتی را مورد انتقاد قرار میدهند، یا جرایم سایبری را تشویق کرده یا استفاده از فیلتر شکنها را تبلیغ میکنند. کمیته تعیین مصادیق محتوای مجرمانه و شورای عالی فضای مجازی دارای هفت عضو مشترک می باشند. این حاکی از آن است که قدرت و مسئولیت بین مقامهای مأمور به سیاست گذاری و آنهایی که مجری تصمیمات در مورد سانسور هستند، به روشنی تقسیم نشده است.

فهرست فیلترینگ

دفتر دادستانی کل، به عنوان رئیس کمیته فیلترینگ، فهرست مواردی که باید فیلترگذاری شود را به شرکت مخابرات ایران، شرکتی دولتی که مسئول خدمات رسانی اینترنتی و مخابراتی در کشور است، ارسال می کند. شرکت ارتباط دادههای ایران، زیرمجموعه شرکت مخابرات که مدیریت شبکه عمومی دادهها در کشور را بر عهده دارد، بخشی از دستورات در مورد فیلترگذاری را اعمال می کند و موارد باقیمانده در فهرست ارسال می کند. شرکتهای ارائه دهنده خدمات اینترنتی می فرستد.

